

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Φεβρουάριος 2023

Η αγορά νωπών φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία

Σύνταξη: Ι. Μαρούτσος, Γρ. ΟΕΥ Α΄
Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΦΡΟΥΤΩΝ & ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ	3
Εισαγωγή – Καλλιέργεια φρούτων & λαχανικών στη Γερμανία	3
Κατανάλωση φρούτων και λαχανικών – Διατροφικές συνήθειες Γερμανών	4
ΕΜΠΟΡΙΟ	10
Εισαγωγές και εξαγωγές φρούτων / λαχανικών στη Γερμανία	10
Διμερές εμπόριο	12
ΛΙΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	14
Όγκος λιανικών πωλήσεων και τιμές λιανικής / χονδρικής	14
Κανάλια διανομής & μερίδια αγοράς	18
Μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες	18
Ηλεκτρονικό εμπόριο	18
Λαϊκές αγορές	20
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	21
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	23
Εκθέσεις	23
Φορείς – Οργανώσεις	23
Έντυπα	23
Χρήσιμες ηλ. διευθύνσεις αγορών φρούτων / λαχανικών	24
Κεντρικές αγορές	24
Εταιρείες διαχείρισης λαϊκών αγορών (Βερολίνο – Βρανδεμβούργο)	24
Οι τρεις μεγαλύτεροι διανομείς φρούτων στη Γερμανία (στοιχεία Euromonitor 2021)	25

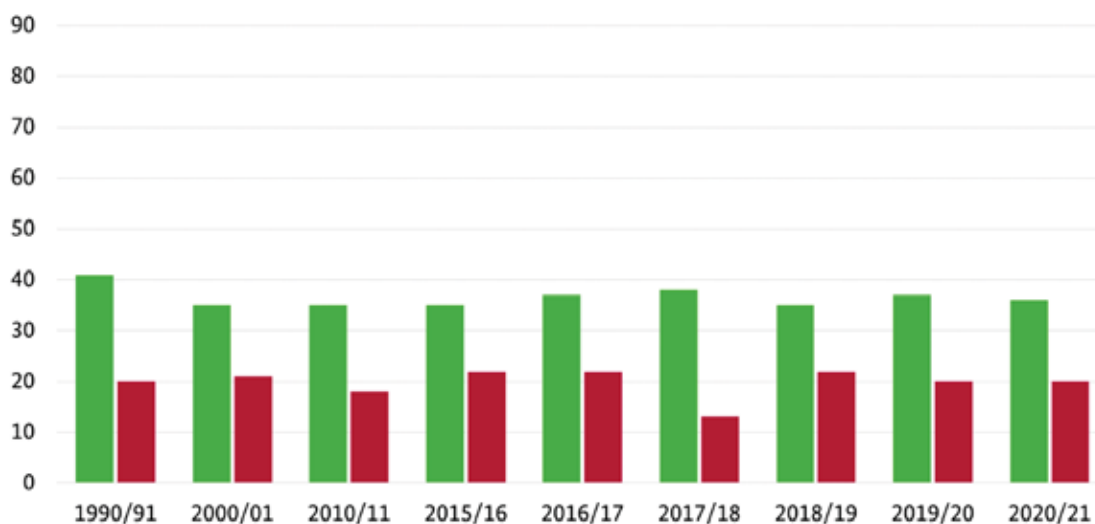
Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΦΡΟΥΤΩΝ & ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ

Εισαγωγή – Καλλιέργεια φρούτων & λαχανικών στη Γερμανία

Η ποσότητα των φρούτων και των λαχανικών που καλλιεργούνται στη Γερμανία δεν επαρκεί για να ικανοποιήσει τις διατροφικές ανάγκες του τοπικού πληθυσμού, ο οποίος πλέον έχει υπερβεί τα 84 εκ. (στοιχεία Ιανουαρίου 2023). Εκτιμάται ότι η εγχώρια γ/παραγωγή αρκεί, για να καλύψει μόνο το 1/3 των αναγκών σε λαχανικά και το 1/5 των αναγκών σε φρούτα. Για τις υπόλοιπες ποσότητες η Γερμανία εξαρτάται από εισαγωγές.

Ποσοστό αυτάρκειας σε φρούτα & λαχανικά στη Γερμανία

(πράσινο=λαχανικά, κόκκινο=φρούτα, %)

Πηγή: BMEL-Statistik (Στατιστική Υπηρεσία γ/Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας)

Φρούτα καλλιεργούνται στη Γερμανία, κυρίως σε κλιματικά ευνοϊκές περιοχές όπως οι εκτάσεις πέριξ της λίμνης Κωνσταντίας. Η πλέον εκτεταμένη καλλιέργεια είναι αυτή των μήλων (περίπου 75% επί του συνόλου),¹ ακολουθούν οι φράουλες και έπονται, σε μικρότερη κλίμακα, τα αχλάδια, τα κεράσια και τα δαμάσκηνα.

Όσον αφορά την καλλιέργεια λαχανικών, η ποικιλία είναι σαφώς μεγαλύτερη: Μεταξύ άλλων, παράγονται στη Γερμανία σπαράγγια, κρεμμύδια, καρότα, διάφορων ειδών σαλάτες, σπανάκι, αρακάς και φασόλια. Από πλευράς ποσότητας, τα καρότα, τα κρεμμύδια, το λευκό λάχανο και οι σαλάτες αντιπροσωπεύουν περίπου το ήμισυ της γ/παραγωγής λαχανικών.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Γερμανία είναι μεταξύ των 8 σημαντικότερων παραγωγών φρούτων και λαχανικών στην ΕΕ, καθώς το 2021 παρήγαγε 1,3 εκ. τόνους φρούτων και 3,5 εκ. τόνους λαχανικών.

¹ Σύμφωνα με εκτίμηση της Destatis, το 2022 συγκομίστηκαν 1,1 εκ. τόνοι μήλων στη Γερμανία.

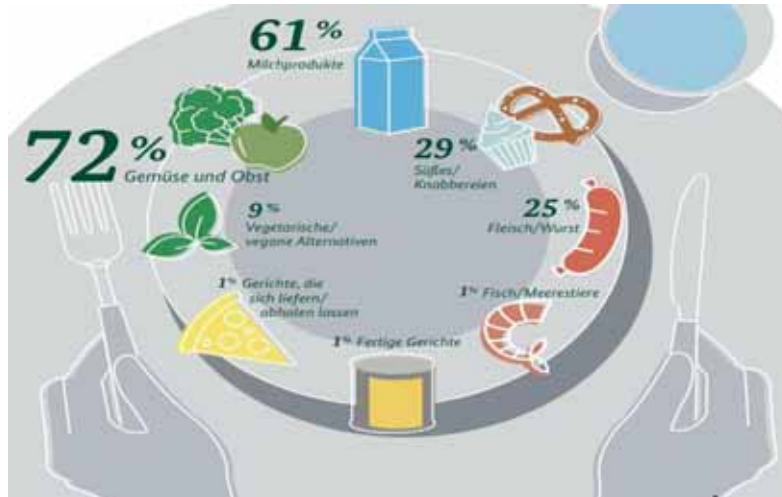
Πηγή: Fruit Logistica – European Statistics Handbook (επεξεργασία στοιχείων AMI-informiert.de, Euronion, Europech, Eurostat, WAPA)

Κατανάλωση φρούτων και λαχανικών – Διατροφικές συνήθειες Γερμανών

Σύμφωνα με την «Έκθεση Διατροφής 2022» του γ/ Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας όλο και περισσότεροι άνθρωποι στη Γερμανία ενδιαφέρονται για έναν υγιεινό τρόπο διατροφής (91%), που πλέον δεν περιλαμβάνει το κρέας (μόλις το 26% των Γερμανών καταναλώνουν πλέον κρέας σε καθημερινή βάση). Στην κορυφή της λίστας των τροφίμων που καταναλώνονται καθημερινά βρίσκονται τα φρούτα και τα λαχανικά, αν και σημείωσαν μικρή πτώση συγκριτικά με το 2021

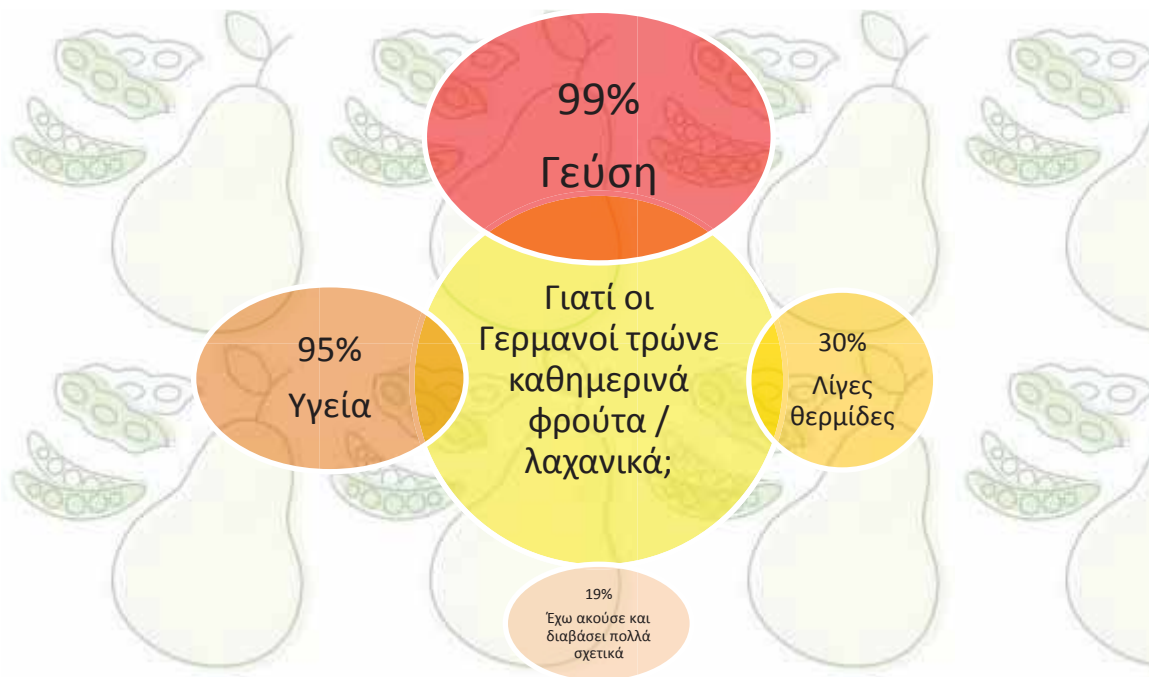
(76% έναντι 72% ένα χρόνο πριν), και ακολουθούν τα γαλακτοκομικά προϊόντα (61%). Το 25% καταναλώνει καθημερινά κρέας, ενώ μόλις το 1% τρώει σε καθημερινή βάση ψάρι.

Τι τρώνε σε καθημερινή βάση οι Γερμανοί

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2022 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

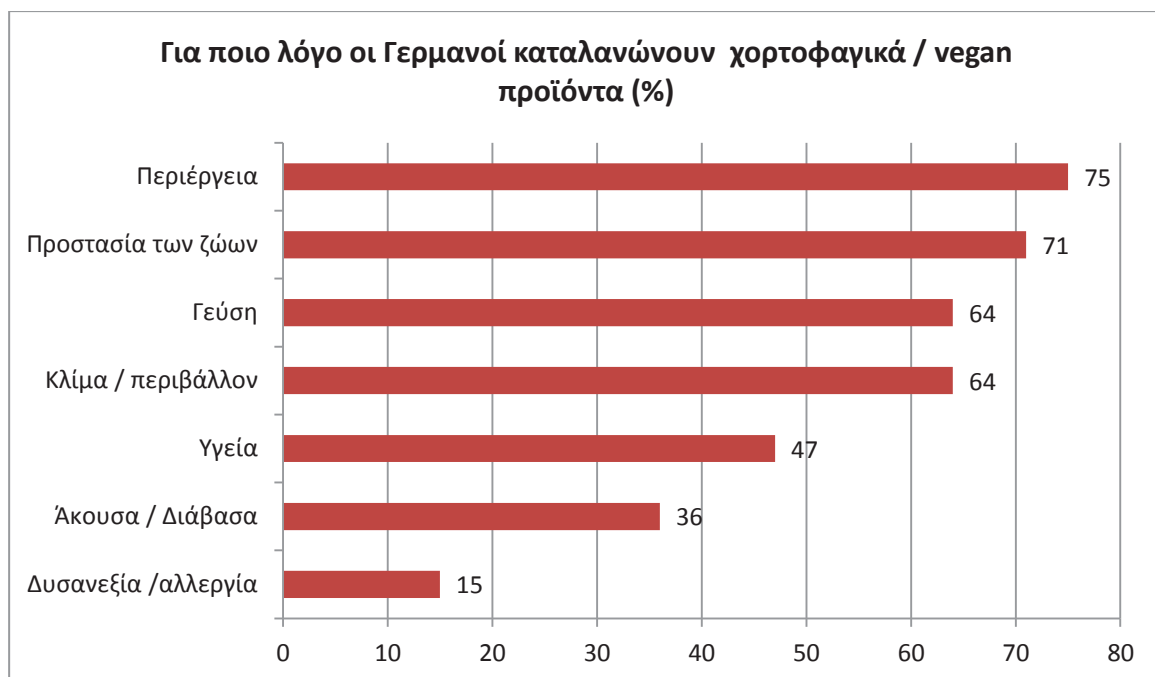
Στο παρακάτω διάγραμμα καταγράφονται ειδικότερα οι λόγοι, για τους οποίους οι Γερμανοί καταναλωτές προτιμούν τα φρούτα / λαχανικά.

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2022 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Σύμφωνα με την Έκθεση Διατροφής 2022, Το 44% τρώνε κρέας σε περιστασιακή βάση από συνειδητή επιλογή (flexitarians ή semi-vegetarians). Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι ο αριθμός των χορτοφάγων διπλασιάστηκε εντός του 2021 (7%

χορτοφάγοι και 1% vegan το 2021). Όπως προκύπτει από την Έκθεση, υπάρχει πλέον μια μεγάλη γκάμα από χορτοφαγικές και vegan εναλλακτικές στην αγορά: το 47% των ερωτηθέντων έχει αγοράσει τουλάχιστον μία φορά χορτοφαγικά ή vegan εναλλακτικά προϊόντα αντί ζωικών. Μάλιστα, στην ηλικιακή ομάδα 14 έως 29, το 64% έχει ήδη αγοράσει τέτοια προϊόντα τουλάχιστον μία φορά. Αντιθέτως, το αντίστοιχο ποσοστό για άτομα άνω των 60 είναι 29%. Τα πιο δημοφιλή προϊόντα που αγοράζονται εξακολουθούν να είναι εναλλακτικά φυτικής προέλευσης, όπως ροφήματα σόγιας ή βρώμης (84%). Σε δημοτικότητα κερδίζουν, επίσης, οι χορτοφαγικές και vegan εναλλακτικές λύσεις για το γιαούρτι (58%) και το ψάρι (18%). Οι λόγοι για τους οποίους οι καταναλωτές προτιμούν χορτοφαγικά και vegan προϊόντα ποικίλλουν και αποτυπώνονται στο κάτωθι γράφημα:

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2022 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα και γραφήματα, είναι πολύ σημαντικό για την επιτυχία της προσπάθειας προώθησης ενός διατροφικού προϊόντος στη Γερμανία να αναφέρονται στη συσκευασία οι πληροφορίες αυτές, που αναδεικνύουν τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά – διατροφική αξία αυτού, η προέλευσή του, πιστοποιήσεις που βεβαιώνουν την ποιότητα ή / και τη βιολογική παραγωγή του, καθώς και ειδικότερες πληροφορίες, όπως, επί παραδείγματι, αν πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις παραγωγής, ώστε να χαρακτηριστεί vegan.

Ποια κριτήρια είναι σημαντικά κατά την επιλογή τροφίμων από το Γερμανό καταναλωτή

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2022 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Έρευνα «Consumer Insights und Food Trends 2021» της εταιρείας Quantilope (Πηγή: <https://www.absatzwirtschaft.de/>)

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης «Food Trends 2021» μερικές από τις σημαντικότερες και πλέον πρόσφατες τάσεις στη διατροφική κουλτούρα των Γερμανών είναι:

- η εντοπιότητα, η οικολογική ή/και βιολογική προέλευση του προϊόντος
- η βιωσιμότητα καθώς και ο συνδυασμός ενός ισχυρού brand name στην καλλιέργεια και παραγωγή (ιδιαίτερα για τους νεότερους καταναλωτές)
- η φιλική προς το κλίμα και το περιβάλλον διαδικασία παραγωγής, τόσο του ίδιου του προϊόντος, όσο και της συσκευασίας του (π.χ. να σφραγίζει για λόγους υγιεινής, να είναι ανακυκλώσιμη κ.α.)

Οι Γερμανοί καταναλωτές, κατά τις αγορές αγροδιατροφικών προϊόντων αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία και στις αναγραφόμενες πληροφορίες στη συσκευασία τους. Ειδικότερα:

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2022 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Σε ό,τι αφορά την εντοπιότητα των νωπών φρούτων και των λαχανικών, σημειώνουμε ότι, σύμφωνα με την προαναφερθείσα Έκθεση Διατροφής 2022, το 84% των ερωτηθέντων προτιμά τα προϊόντα, που παράγονται στην περιοχή του [για το σύνολο των τροφίμων το εν λόγω ποσοστό ανέρχεται στο 61%]². Βάσει του ευρήματος αυτού, προκύπτει ότι οι εξαγωγείς φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία, ιδίως όσων αναμένεται να αντιμετωπίσουν ανταγωνισμό από γ/καλλιεργητές, θα πρέπει να καταβάλουν μια επιπλέον προσπάθεια, ώστε να πείσουν το γ/καταναλωτή για την ποιότητά του προϊόντος του και τους λόγους, για τους οποίους θα πρέπει να το προτιμήσει έναντι του εγχώριου ανταγωνιστικού.

² Με 86%, τα αυγά είναι η μόνη κατηγορία τροφίμων, που προηγούνται των φρούτων / λαχανικών ως προς τη σημασία που αποδίδουν οι καταναλωτές στο κριτήριο της εντοπιότητας.

Πηγή: [Διατροφική Έκθεση 2022 του Γ/Ομοσπονδιακού Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας](#)

Στον παρακάτω πίνακα παραθέτουμε στοιχεία για την κατά κεφαλή ετήσια κατανάλωση φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία (σύνολα και 5 σημαντικότερα προϊόντα ανά κατηγορία). Όπως προκύπτει από τα στατιστικά αυτά δεδομένα, η κατανάλωση φρούτων παραμένει διαχρονικά στάσιμη, ενώ η κατανάλωση λαχανικών στη Γερμανία αυξάνεται στο πέρασμα του χρόνου, αλλά με αργούς ρυθμούς.

Κατά κεφαλήν κατανάλωση φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία

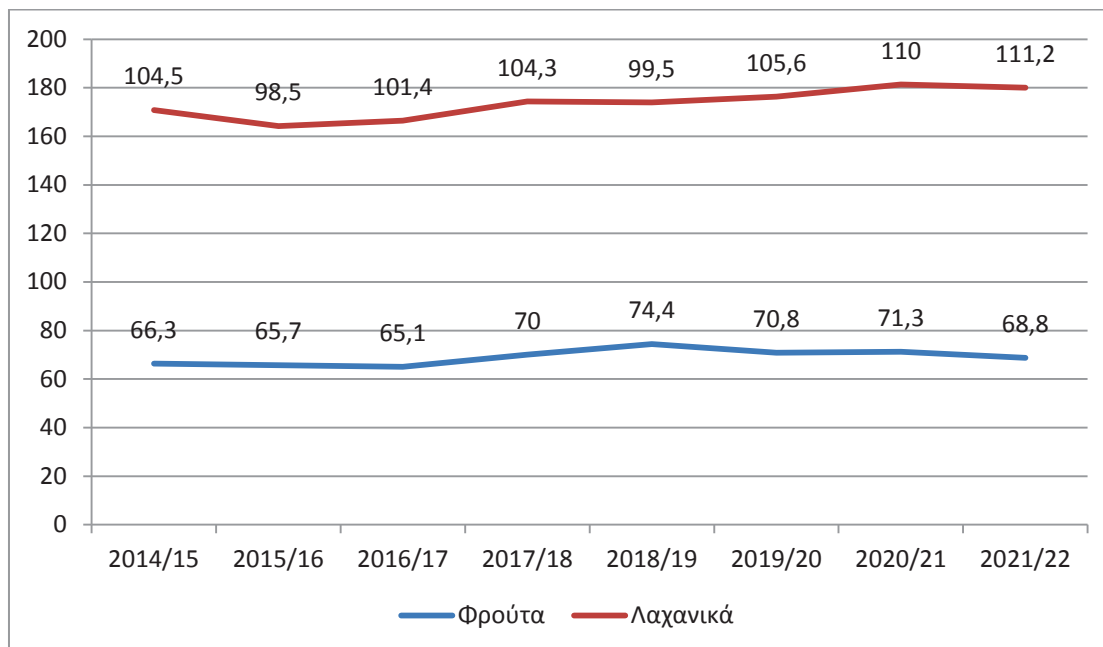
(2022, Kg ανά άτομο)

Φρούτα		Λαχανικά	
Μήλα	22,4	Ντομάτες	30,5
Μπανάνες	12,3	Κρεμμύδια	10
Επιτραπέζια σταφύλια	5	Αγγούρια	7,7
Φράουλες	3,7	Λευκό και κόκκινο λάχανο	4,6
Ροδάκινα	2,8	Διάφορες σαλάτες	3,3
Σύνολο	68,8	Σύνολο	111,2

Πηγή: BMEL-Statistik (Στατιστική Υπηρεσία γ/Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας)

Κατά κεφαλήν κατανάλωση φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία

(σύνολα 2012 – 2022, Kg ανά άτομο)

Πηγή: BMEL-Statistik (Στατιστική Υπηρεσία γ/Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας) – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

Τέλος, επισημαίνουμε ότι, σύμφωνα με την Έκθεση Διατροφής 2022, στο πλαίσιο των επιλογών τους για την προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος, οι καταναλωτές προτιμούν σε ποσοστό 88% να αγοράζουν εποχικά φρούτα και λαχανικά.

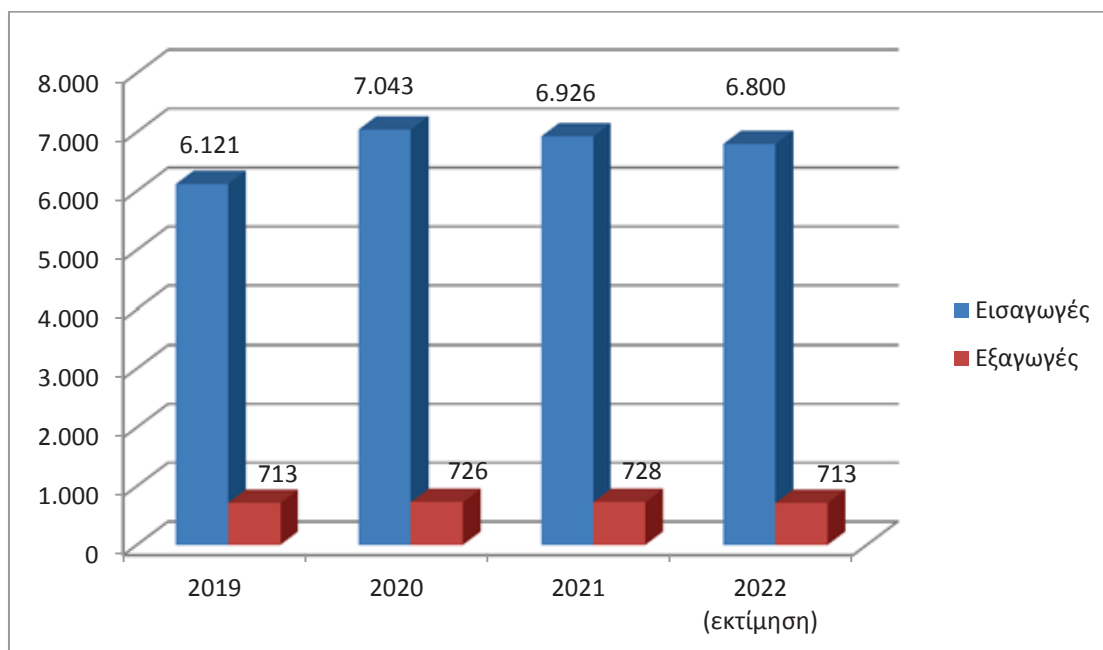
ΕΜΠΟΡΙΟ

Εισαγωγές και εξαγωγές φρούτων / λαχανικών στη Γερμανία

Όπως επισημάναμε και ανωτέρω, λόγω των αυξημένων καταναλωτικών αναγκών της χώρας και του χαμηλού ποσοστού της αυτάρκειας, η Γερμανία είναι καθαρός εισαγωγές φρούτων και λαχανικών. Συγκεκριμένα, το εμπορικό της ισοζύγιο είναι αρνητικό κατά περίπου σε € 6 δις, σε ό,τι αφορά τα φρούτα, και € 4,7 δις σε ό,τι αφορά τα λαχανικά (εκτίμηση για το 2022). Στα κατωτέρω διαγράμματα αποτυπώνεται η διαχρονική εξάρτηση της Γερμανίας από εισαγωγές φρούτων και λαχανικών.

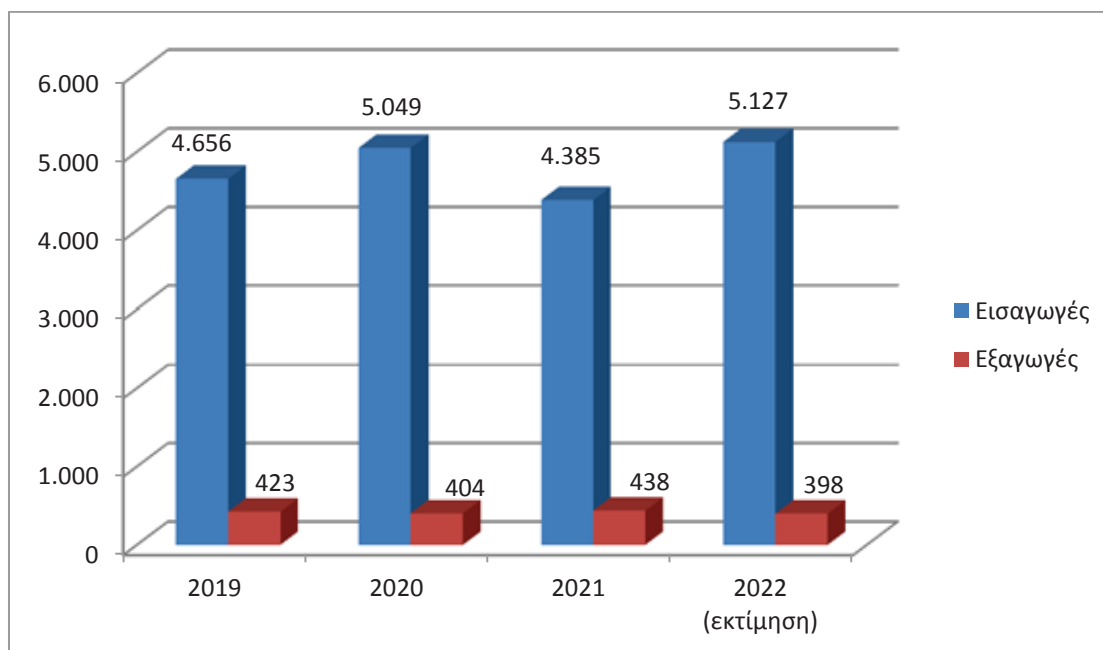
Εμπορικό ισοζύγιο Γερμανίας – Νωπά φρούτα

(αξία σε εκ. €)

Εμπορικό ισοζύγιο Γερμανίας – Νωπά λαχανικά

(αξία σε εκ. €)

Πηγή: Fruit Logistica – European Statistics Handbook (επεξεργασία στοιχείων AMI-informiert.de, Destatis, Eurostat)

Η Γερμανία εισάγει, κυρίως, σε ό,τι αφορά τα φρούτα, μπανάνες, μήλα, πορτοκάλια, καρπούζια, κλημεντίνες και επιτραπέζια σταφύλια, ενώ, σε ό,τι αφορά

τα λαχανικά, εισάγει σημαντικές ποσότητες από ντομάτες, αγγούρια, πιπεριές, λάχανα, κρεμμύδια και καρότα.

Όπως προκύπτει από το παρακάτω διάγραμμα, οι έξι μεγαλύτεροι εξαγωγείς νωπών φρούτων και λαχανικών στη Γερμανία είναι η Ισπανία, η Ολλανδία, η Ιταλία, η Κόστα-Ρίκα, ο Ισημερινός και η Κολομβία. Είναι εντυπωσιακό ότι η Ισπανία κατέχει μερίδιο 55% επί των συνολικών εισαγωγών της Γερμανίας σε φρούτα / λαχανικά. Η Ελλάδα έχοντας εξάγει το 2021 περίπου 130.000 τόνους φρούτων / λαχανικών κατέχει μερίδιο 2,5% επί των συνολικών εισαγωγών της Γερμανίας. Αναλυτικότερα στοιχεία για το διμερές εμπόριο παρατίθενται παρακάτω.

Πηγή: Fruit Logistica – European Statistics Handbook (επεξεργασία στοιχείων AMI-informiert.de, Destatis, Eurostat)

Διμερές εμπόριο

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της γ/Στατιστικής Αρχής (Destatis), οι ελληνικές εξαγωγές φρούτων / λαχανικών στη Γερμανία έχουν τα τελευταία χρόνια σαφώς ανοδικές τάσεις. Συγκεκριμένα, μεταξύ 2018 – 2021 οι ελληνικές εξαγωγές καρπών/φρούτων αυξήθηκαν κατά 44% και οι ελληνικές εξαγωγές λαχανικών κατά 23%. Στον κάτωθι πίνακα παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία του διμερούς εμπορίου.

Ελληνικές εισαγωγές / εξαγωγές καρπών/φρούτων και λαχανικών με Γερμανία

(αξία σε χιλιάδες €)

	2018		2019		2020		2021	
	Λαχανικά (07)	Φρούτα (08)	Λαχανικά (07)	Φρούτα (08)	Λαχανικά (07)	Φρούτα (08)	Λαχανικά (07)	Φρούτα (08)
Εισαγωγές	7.327	9.987	7.075	11.760	5.747	13.419	5.423	13.571
Εξαγωγές	51.051	110.341	45.118	117.173	47.332	164.634	63.282	159.108
Εξαγωγές (07+08)	161.392		162.291		211.966		222.390	
Όγκος εμπορίου	58.378	120.328	52.193	128.933	53.079	178.053	68.705	172.679
Όγκος εμπορίου (07+08)	178.706		181.126		231.132		241.384	
Ισοζύγιο Ελλάδος	+43.724	+100.354	+38.043	+105.413	+41.585	+151.215	+57.850	+145537
Ισοζύγιο Ελλάδος (07+08)	+144.078		+143.456		+192.800		+203387	

Πηγή: Destatis- Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Destatis, το 2021 η Ελλάδα σε ό,τι αφορά τα λαχανικά, εξήγαγε στη Γερμανία κυρίως αγγούρια και σπαράγγια, ενώ, σε ό,τι αφορά τα φρούτα, εσπεριδοειδή (με τα πορτοκάλια να κυριαρχούν), σταφύλια και φράουλες.

Παρακάτω, παραθέτουμε ενδεικτικά την αξία εισαγωγών στη Γερμανία ορισμένων από τα σημαντικότερα φρούτα / λαχανικά που εξήγαγε η χώρα μας το 2021:

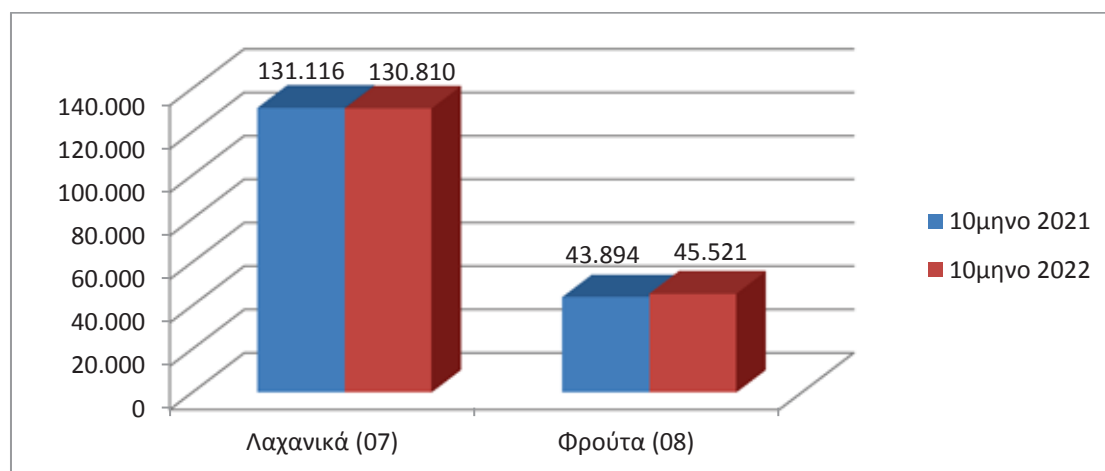
	Αξία σε χιλιάδες €
Φράουλες	36.638
Σπαράγγια	24.502
Σταφύλια	17.078
Πορτοκάλια	15.946
Ακτινίδια	15.380
Αγγούρια	12.491
Πιπεριές	5.153
Καρπούζια	4.154
Βερίκοκα	3.343
Κλημεντίνες	3.133

Πηγή: Eurostat – Easy Comext (με reporter τη Γερμανία / Destatis) - Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

Σε ό,τι αφορά το 2022, βάσει των διαθέσιμων προσωρινών στοιχείων (10μήνου), οι ελληνικές εξαγωγές φρούτων και λαχανικών δεν παρουσιάζουν ουσιαστικές μεταβολές συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα του 2021 (βλ. κατωτέρω διάγραμμα):

Ελληνικές εξαγωγές καρπών/φρούτων και λαχανικών προς Γερμανία το 10μηνο 2021 & 2022

(αξία σε χιλιάδες €)

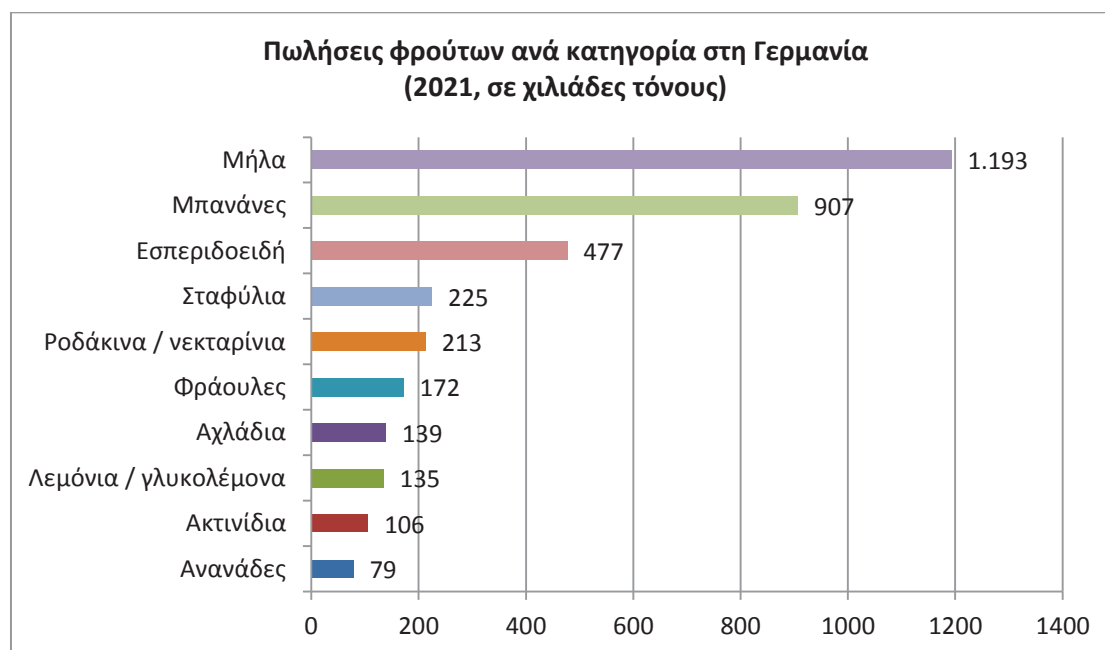

Πηγή: Eurostat – Easy Comext (με reporter τη Γερμανία / Destatis) - Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

ΛΙΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Όγκος λιανικών πωλήσεων και τιμές λιανικής / χονδρικής

Ενδεικτικό του μεγέθους της γ/λιανικής αγοράς φρούτων και λαχανικών είναι το κάτωθι διάγραμμα, που εστιάζει στον όγκο των πωλήσεων των σημαντικότερων κατηγοριών φρούτων στη Γερμανία το 2021:

Πηγή: Euromonitor

Το Γραφείο μας πραγματοποίησε επιτόπια τιμοληψία σε δύο από τα μεγαλύτερα λιανεμπορικά καταστήματα της Γερμανίας τον Ιανουάριο του 2023. Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα, τουλάχιστον κατά την περίοδο της τιμοληψίας, η παρουσία των ελληνικών προϊόντων στη γ/αγορά νωπών φρούτων & λαχανικών είναι περιορισμένη και υφίστανται σημαντικά περιθώρια ανάδειξής τους. Μάλιστα, το ότι η απουσία αυτή αφορά και σε δημοφιλή στη γ/αγορά φρούτα, όπως π.χ. τα μήλα, ενώ, αντίθετα, υφίσταται σχετική αξιόλογη παρουσία μακρινών, εκτός ΕΕ, χωρών (π.χ. Ν. Ζηλανδίας στα μήλα και Ν. Αφρικής στα πορτοκάλια – βλ. κατωτέρω πίνακα) είναι κάτι που θα πρέπει να προβληματίσει τους ελληνικούς εξαγωγικούς φορείς του κλάδου. Μια ακόμη ενδιαφέρουσα διαπίστωση από την επιτόπια έρευνά μας είναι ότι τα βιολογικά φρούτα / λαχανικά πωλούνται ευρέως, σε διπλανά ράφια με τα συμβατικής παραγωγής αντίστοιχα προϊόντα [δεν χρειάζεται, πλέον, ο γ/καταναλωτής να καταφύγει σε ένα εξειδικευμένο κατάστημα, π.χ. της Alnatura, για να αγοράσει βιολογικά νωπά φρούτα / λαχανικά], και, συχνά, σε ανταγωνιστικές προς αυτά τιμές.

ΠΡΟΪΟΝ	ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (άνευ άλλης επεξήγησης οι αναγραφόμενες τιμές αναφέρονται σε €/κιλό)											
	Ελλάδα	Γερμανία	Τουρκία	Ισπανία	Ιταλία	Ολλανδία	Μαρόκο	Ν. Αφρική	Ν. Ζηλανδία	Κολομβία	Περού	ΗΠΑ
Αγγούρια (μεγάλα)				0,79								
Αγγούρια (μικρά)				0,69								
Αχλάδια		3,5				2-3,5						
Ακτινίδια					0,33 (το ένα)							
Ακτινίδια (χρυσά)					0,85 (το ένα)							
Γλυκοπατάτες											2,5	
Καρότα		1,0-2,0										
Καρότα (βιολογικά)						2						
Κλημεντίνες	2			3,0-6,0				5				
Κρεμμύδια		1										
Λάχανο		1,2				2,5						
Λάχανο (κόκκινο)		1,5										
Λάχανο βιολογικό (κόκκινο)					4							
Λεμόνια				2								
Λωτοί				1 (ο ένας)								
Μήλα (διάφορα)		2,5			2,5			2,5				
Μελιτζάνες					1,3							
Μπανάνες									1			
Μπανάνες (βιολογικές)										1,7		
Μπρόκολο					3,4							
Μπρόκολο (βιολογικό)				4								
Νεκταρίνια								6				
Ντομάτες (τσαμπί)				2,5		3						
Ντομάτες (kumato)				4								
Πυπεριές (μξ)				3,5			4					
Πυπεριές βιολογικές (μξ)				5,7								
Πυπεριές βιολογικές (τύπου Φλωρίνης)				7								
Πορτοκάλια				3				4				
Πορτοκάλια χυμού (ναβαλίνες)				1,4								
Ροδάκινα								6				
Ρόδι			1,5 (το ένα)									
Φράουλες	5,5											

Πηγή: Επιτόπια έρευνα Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου σε δύο αντιπροσωπευτικές λιανεμπορικές αλυσίδες (EDEKA & Lidl) τον Ιανουάριο 2023

Χρήσιμες πληροφορίες για τη διαμόρφωση των τιμών των νωπών φρούτων και λαχανικών στη γ/αγορά προκύπτουν και από το αναλυτικό εβδομαδιαίο ενημερωτικό δελτίο του Ομοσπονδιακού Οργανισμού για τη Γεωργία και τη Διατροφή (Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung – BLE), το οποίο αποτυπώνει τις τιμές (χονδρικής) στις αντιπροσωπευτικότερες χονδρεμπορικές αγορές της Γερμανίας. Στον παρακάτω πίνακα, γίνεται επιλογή ορισμένων από τα στοιχεία αυτά βάσει του τελευταίου ως άνω δελτίου του BLE, που έχει περιέλθει στο Γραφείο μας.

Τιμές χονδρικής (16-23.01.23)		
Προϊόν	Χώρα	Τιμές (€ / 100 kg)
<u>Μήλα</u>		
Elstar	Γερμανία	97 - 114
Fuji/Kiku	Γερμανία	118
Golden Delicious	Γερμανία	105
Golden Delicious	Ιταλία	109 - 140
Jonagold	Γερμανία	100 - 120
Pink Lady	Ιταλία	200 - 222
Rinova	Γερμανία	117 - 140
RubINETTE	Γερμανία	105
Santana	Γερμανία	130
<u>Αχλάδια</u>		
Abate Fetel	Ιταλία	213 - 310
Alexander Lucas	Γερμανία	90
Santa Maria	Ιταλία	207 - 270
Santa Maria	Τουρκία	200
Xenia	Γερμανία	155 - 200
Xenia	Ολλανδία	165 - 200
<u>Επιτραπέζια σταφύλια</u>		
Crimson Seedless	N. Αφρική	391
Μπλε με κουκούτσι	Ισπανία	257
Κόκκινα με κουκούτσι	Ναμίμπια	403
<u>Φράουλες</u>		
/	Αίγυπτος	390
/	Ελλάδα	604
/	Ιταλία	500
/	Ισπανία	538
<u>Ακτινίδια</u>		
/	Γαλλία	325-409
/	Ελλάδα	160-190
/	Ιταλία	227
/	Τουρκία	190
<u>Πορτοκάλια</u>		
Cara-Cara	Ισπανία	182-213

Navel-Sorten	Ισπανία	86-131
Navel-Sorten	Τουρκία	100-137
Salustiana	Ισπανία	120-131
Tarocco	Ιταλία	283-300
<u>Κλημεντίνες</u>		
/	Ιταλία	140-180
/	Ισπανία	125-210
<u>Μανταρίνια</u>		
/	Τουρκία	134 -160
<u>Λεμόνια</u>		
/	Ιταλία	190
/	Ισπανία	151
/	Τουρκία	131-143
<u>Αγκινάρες</u>		
/	Ισπανία	244
<u>Μελιτζάνες</u>		
/	Ιταλία	223
/	Ισπανία	216
/	Τουρκία	267
<u>Κουνουπίδι</u>		
/	Γαλλία	186-248
/	Ιταλία	147-205
/	Ισπανία	233
<u>Καρότα</u>		
lose	Βέλγιο	84
lose	Γερμανία	92
lose	Ιταλία	85
lose	Ολλανδία	83
<u>Αγγούρια</u>		
mini	Ολλανδία	439
mini	Ισπανία	311
	Ελλάδα	60 - 90
	Ισπανία	90 - 123
<u>Ντομάτες</u>		
τσαμπί	Βέλγιο	350
τσαμπί	Ιταλία	341
τσαμπί	Ολλανδία	535
τσαμπί	Ισπανία	407
στρογγυλές	Ισπανία	179
<u>Πιπεριές</u>		
κίτρινες	Ισπανία	247 - 347
πράσινες	Τουρκία	213
κόκκινες	Ισπανία	277
κόκκινες	Τουρκία	309
<u>Κρεμμύδια</u>		

/	Ολλανδία	93
/	Ισπανία	103
Κολοκυθάκια		
/	Ιταλία	197
/	Μαρόκο	154
/	Ισπανία	199
/	Τουρκία	234

Πηγή: BLE - Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Πρεσβείας Βερολίνου

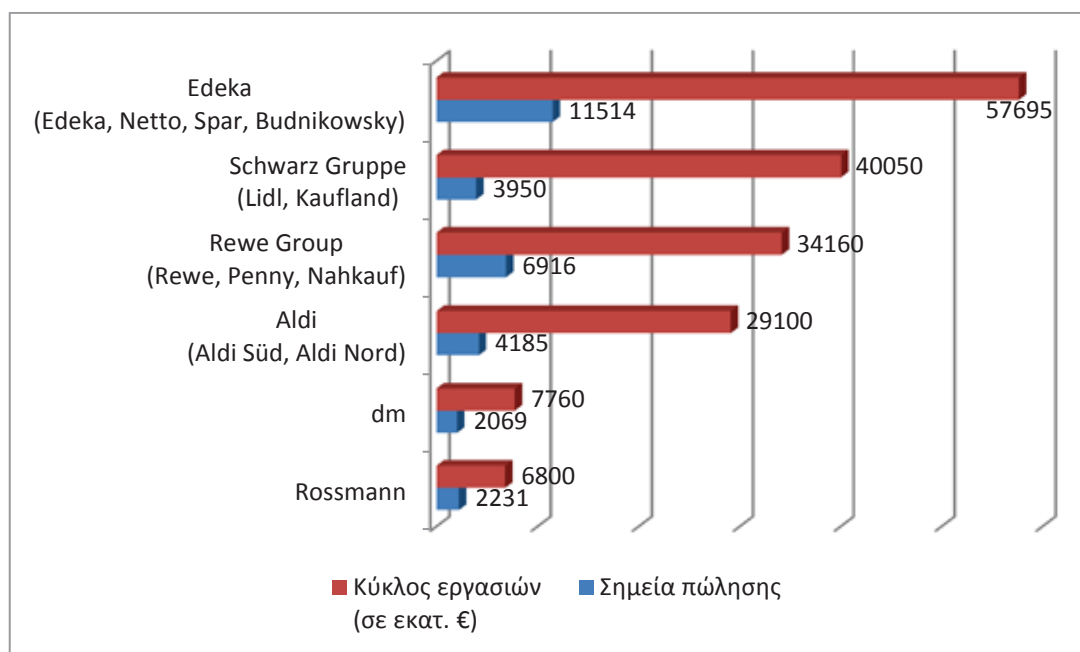
Κανάλια διανομής & μερίδια αγοράς

Μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες

Το 80% του τζίρου στον κλάδο του λιανεμπορίου τροφίμων στη Γερμανία πραγματοποιήθηκε το 2022 από τις 4 μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου: Edeka, Rewe, Schwarz Group και Aldi. Ακολουθούν οι αλυσίδες Dm και Rossmann, που, όμως, εστιάζουν, κυρίως, σε προϊόντα προσωπικής υγιεινής, αν και πωλούν, επίσης, βρεφικές τροφές και ορισμένα συσκευασμένα τρόφιμα.

Πλέον πρόσφατα στοιχεία για το 2022 παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Κορυφαίες λιανεμπορικές αλυσίδες τροφίμων στη Γερμανία το 2022

Πηγή: EHI Retail Institute – Επεξεργασία Lebensmittel Zeitung Σεπτέμβριος 2022

Ηλεκτρονικό εμπόριο

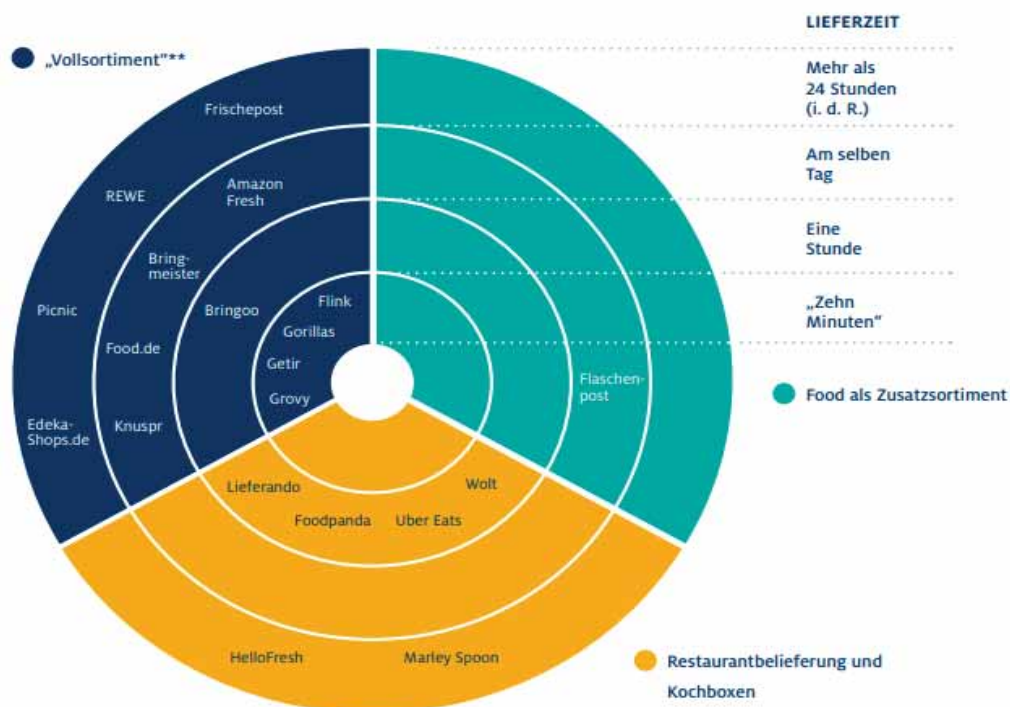
Τα τελευταία χρόνια οι διαδικτυακές λιανικές πωλήσεις (e-commerce) καταγράφουν ανοδικές τάσεις. Σύμφωνα με την τελευταία μελέτη του Ινστιτούτου

EHI (E-Commerce-Markt Deutschland 2022) το σύνολο των πωλήσεων στη Γερμανία μέσω ηλ. εμπορίου ανέρχεται πλέον σε περίπου € 80 δις με την ιστοσελίδα amazon.de να κυριαρχεί.

Ο πραγματοποιούμενος ηλεκτρονικά τζίρος πρέπει να είναι ακόμη μεγαλύτερος, αν λάβουμε υπόψη ότι στην έρευνά του το EHI δεν φαίνεται να έχει συμπεριλάβει τις εταιρείες ηλ. πώλησης τροφίμων, από όπου οι ενδιαφερόμενοι για φρούτα / λαχανικά πραγματοποιούν τις σχετικές αγορές τους. Σημειώνεται ότι η μητρική της γ/εταιρείας ηλ. παραγγελιών Lieferando, Just Eat Takeaway, πραγματοποίησε το 2021 τζίρο € 4,5 δις, εκ των οποίων τα 567 εκ. στη Γερμανία. Το 2022 η Lieferando εγκαινίασε στην εφαρμογή της την υπηρεσία «Lieferando Express», η οποία ξεκίνησε με πάνω από 1.000 κωδικούς, μεταξύ των οποίων φρούτα και λαχανικά. Ανταγωνιστές της Lieferando είναι οι εφαρμογές Gorillas και Flink, ενώ και οι φυσικές λιανεμπορικές αλυσίδες εισέρχονται στον ανταγωνισμό με ιστοσελίδες και εφαρμογές ηλ. εμπορίου (REWE, Edeka, Lidl).

Οι βασικοί «παίκτες» στις διαδικτυακές πωλήσεις τροφίμων στη Γερμανία

(μπλε = πλήρης γκάμα προϊόντων, πράσινο = τα τρόφιμα ως μέρος της γκάμας της υπηρεσίας, κίτρινο = υπηρεσίες παραγγελιών φαγητών – Σημείωση: Η Lieferando δραστηριοποιείται πλέον τόσο στην μπλε όσο και στην κίτρινη κατηγορία, ενώ απόπειρα της Wolt να κινηθεί και αυτή προς την μπλε κατηγορία εγκαταλείφθηκε το 2022)

Πηγή: HDE Online Monitor 2022

Το Ινστιτούτο εμπορικών ερευνών IfH (Institut für Handelsforschung) με έδρα την Κολωνία, που συντάσσει τον ετήσια δείκτη [Online Monitor](#) (2022) για λογαριασμό της Γερμανικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου (Handelsverband Deutschland – HDE),

διαπιστώνει ότι οι ηλεκτρονικές πωλήσεις τροφίμων αντιστοιχούν στο 2,7% του συνολικού τζίρου των λιανεμπορικών επιχειρήσεων σε σχέση με τα τρόφιμα, δηλαδή περίπου € 5,5 δις ετησίως. Μάλιστα, οι διαδικτυακές πωλήσεις τροφίμων το 2021 αυξήθηκαν κατά 35%, ενώ οι πωλήσεις σε φυσικά σημεία της αγοράς υποχώρησαν κατά 0,5%.

Σε ό,τι αφορά, τέλος, τις αγορές / καταστήματα βιολογικών προϊόντων, που τα τελευταία χρόνια γνωρίζουν άνθηση στη Γερμανία, αναλυτικές πληροφορίες περιέχονται σε εξειδικευμένη έρευνα αγοράς που έχει εκπονήσει το Γραφείο μας και [είναι προσβάσιμη στην ιστοσελίδα μας στη διαδικτυακή πύλη Agora](#).

Λαϊκές αγορές

Ο θεσμός των λαϊκών αγορών υφίσταται και στη Γερμανία και, συγκεκριμένα, στο Βερολίνο. Όπως και στην Ελλάδα λειτουργούν μια ή δύο φορές την εβδομάδα (Wochenmärkte), αλλά είναι λιγότερο μαζικές από ό,τι στη χώρα μας. Στα περίπτερά τους πωλούνται τρόφιμα, ιχθυηρά, φρούτα / λαχανικά, διάφορα εποχικά είδη, ενώ συχνά σερβίρονται φαγητά και ποτά. Τα φρούτα / λαχανικά που πωλούνται στις αγορές αυτές είναι τόσο εγχώριας / ίδιας παραγωγής (π.χ. γερμανικά μήλα) όσο και εισαγωγής (π.χ. μανταρίνια και πορτοκάλια).

Κατάλογος των λαϊκών αγορών του Βερολίνου είναι διαθέσιμος στην ηλ. διεύθυνση: <https://www.wochenmarkt-deutschland.de/maerkte/berlin/wochenmaerkte-in-berlin/>. Στο παράρτημα παραθέτουμε τα στοιχεία υπευθύνων ορισμένες από αυτές τις λαϊκές αγορές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

- Αν και η Γερμανία είναι ένας υπολογίσιμος, σε διεθνή κλίμακα, παραγωγός νωπών φρούτων / λαχανικών, οι διατροφικές ανάγκες του πληθυσμού ξεπερνούν κατά πολύ την παραγωγή της, με αποτέλεσμα να έχει χαμηλό ποσοστό αυτάρκειας και να εξαρτάται σημαντικά από εισαγωγές.
- Αν και όπως προκύπτει από τις ετήσιες Διατροφικές Εκθέσεις του γ/Υπουργείου Τροφίμων και Γεωργίας οι Γερμανοί εκδηλώνουν όλο και περισσότερο την προτίμησή τους στον υγιεινό τρόπο διατροφής, όπου κυρίαρχη θέση κατέχουν τα νωπά φρούτα και λαχανικά, η προτίμησή τους αυτή δεν αποτυπώνεται, ακόμη τουλάχιστον, σε ουσιαστική αύξηση της κατά κεφαλήν κατανάλωσης φρούτων / λαχανικών. Αυτό, ίσως, να οφείλεται και στις διαδοχικές διαρκώς μεταλλασσόμενες κρίσεις (κρίση Ευρώ, πανδημική κρίση, ενεργειακή κρίση / πληθωριστικές πιέσεις), που επηρεάζουν τις αγοραστικές επιλογές των καταναλωτών.
- Σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον, με εισαγωγείς από τη μια έως την άλλη άκρη του κόσμου (από τις ΗΠΑ και την Κολομβία έως τη Ναμίμπια και τη Ν. Ζηλανδία), οι Έλληνες εξαγωγείς πρέπει να καταβάλλουν την «επιπλέον προσπάθεια», για να επιτύχουν στη δύσκολη αλλά πολλά υποσχόμενη γ/αγορά φρούτων και λαχανικών. Τον πήχυ της πρόκλησης ανεβάζει και το γεγονός ότι οι γ/καταναλωτές δηλώνουν σε ποσοστό 84% ότι προτιμούν τα τοπικώς παραγόμενα φρούτα και λαχανικά.
- Παρόλα αυτά, τα ελληνικά φρούτα / λαχανικά είναι παρόντα στη γ/αγορά και τα τελευταία χρόνια οι εξαγωγές μας καταγράφουν σαφείς ανοδικές τάσεις. Φυσικά, τα περιθώρια βελτίωσης της θέσης μας και καλύτερης προβολής / διαφήμισης της ποιοτικής παραγωγής μας είναι σημαντικά. Όπως ήδη αναφέραμε, η απουσία μας από δημοφιλή στη γ/αγορά φρούτα, όπως τα μήλα, ενώ, αντίθετα, υφίσταται σχετική αξιόλογη παρουσία μακρινών, εκτός ΕΕ, χωρών είναι κάτι που θα πρέπει να προβληματίσει και να κινητροδοτήσει του Έλληνες εξαγωγείς.
- Η συμμετοχή στις γ/κλαδικές εκθέσεις, που είναι από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως, αποτελεί *sine qua non* στο πλαίσιο μιας πραγματικά εξωστρεφούς στρατηγικής. Στο πλαίσιο αυτό, αποτελεί ενθαρρυντικό σημάδι η επάνοδος των ελληνικών εταιρειών στις Εκθέσεις Fruit Logistica (Βερολίνο) και Biofach (Νυρεμβέργη), οι οποίες επανέρχονται πλέον στην κανονική τους μορφή με φυσική παρουσία. Αντιθέτως, μόνο αρνητικά επιδρά στις εξαγωγικές μας προσπάθειες η απουσία μας από την Αγροδιατροφική Έκθεση «Πράσινη Εβδομάδα» (“Grüne Woche”), η επισκεψιμότητα της οποίας κυμαίνεται στα 300.000-400.000 άτομα ετησίως και αποτελεί μαγνήτη για την παγκόσμια αγορά βιώσιμων αγροδιατροφικών προϊόντων. Η ισχυρή και διακριτή παρουσία της χώρας

μας στην 88^η Διεθνή Πράσινη Εβδομάδα το 2024 θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα των αρμόδιων εκθεσιακών και κλαδικών φορέων.

- Οι αρμόδιοι κλαδικοί φορείς θα πρέπει, επίσης, να επιδιώξουν την πραγματοποίηση και άλλων στοχευμένων προωθητικών ενεργειών στη γ/αγορά, περιλαμβανομένων των επιχειρηματικών αποστολών, των ενημερωτικών ημερίδων, των προωθητικών δράσεων εντός λιανεμπορικών καταστημάτων, περιλαμβανομένου του δύσκολου έργου της προσέγγισης των μεγαλύτερων λιανεμπορικών αλυσίδων, που συχνά χαρακτηρίζονται από μυστικοπάθεια σε σχέση με τις εμπορικές τους συμφωνίες. Το Γραφείο μας εκφράζει την ετοιμότητά του να συμβάλει σε κάθε οργανωμένη προσπάθεια και πρωτοβουλία για την προβολή και προώθηση των ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων, και ιδίως των νωπών φρούτων / λαχανικών, στη Γερμανία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εκθέσεις

- Διεθνής Έκθεση Τροφίμων “Anuga”, Κολωνία, ανά δύο έτη (www.anuga.de) – από τις μεγαλύτερες εκθέσεις τροφίμων στον κόσμο, με συμμετοχή πολλών ελληνικών επιχειρήσεων.
- Διεθνής Αγροτοδιατροφική Έκθεση «Πράσινη Εβδομάδα» (“Grüne Woche”) για επαγγελματίες και καταναλωτικό κοινό, Βερολίνο, ετησίως (www.gruenewoche.de)
- Διεθνής Έκθεση Fruit Logistica, Βερολίνο, εστιασμένη στον κλάδο των φρούτων και λαχανικών (<https://www.fruitlogistica.com/de/>)
- Διεθνής Έκθεση βιολογικών προϊόντων “Biofach+Vivanes”, Νυρεμβέργη (www.biofach.de, www.vivanes.de).
- Υπαίθρια Έκθεση Organic Field Days, Ditzingen (<https://oeko-feldtage.de/organic-field-days/>)

Φορείς – Οργανώσεις

- Ομοσπονδιακό Υπουργείο Τροφίμων και Γεωργίας (BMEL): www.bmel.de/EN/Home/home_node.html
- Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Τροφίμων και Γεωργίας (BLE): www.ble.de/DE/Startseite/startseite_node.html
- [Σύνδεσμος Γερμανών Εμπόρων Φρούτων](#) (Deutscher Fruchthandelsverband e.V. – DFHV)
- [Συνομοσπονδία Οργανώσεων Παραγωγών Φρούτων και Λαχανικών](#) (Bundesvereinigung der Erzeugerorganisationen Obst und Gemüse e.V. – BVEO)
- [Σύνδεσμος Γερμανών Αγροτών](#) (Deutscher Bauernverband – DBV)
- [Συνομοσπονδία Βιομηχανίας Μεταποίησης Οπωροκηπευτικών](#) (Bundesverband der obst-, gemüse- und kartoffelverarbeitenden Industrie – BOGK)
- [Γερμανικός Σύνδεσμος Τροφίμων](#) (Lebensmittelverband)
- [Σύνδεσμος Βιομηχανίας Χυμών](#) (Verband der deutschen Fruchtsaft-Industrie e. V. – VdF)
- [Bioland](#) – Ένωση 8.700 βιοκαλλιεργητών, μελισσοκόμων και οινοποιών στη Γερμανία και το Ν. Τιρόλο
- [Naturland](#) – Σύνδεσμος γεωργικών / κτηνοτροφικών παραγωγών και επιστημόνων του κλάδου

Έντυπα

- [Bionachrichten](#) – Εκδίδεται από το δίκτυο βιολογικών παραγωγών Biokreis
- [Biowelt](#)
- [BWagrar](#)
- [Gemüsebau](#) – Απευθύνεται στους επαγγελματίες του κλάδου των λαχανικών
- [Lebendige Erde](#) – Για τη γεωργία και την κτηνοτροφία
- [Naturland Nachrichte](#) – Το έντυπο του συνδέσμου Naturland
- [Oekom Verlag](#) – Εκδοτικός οίκος για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την οικολογία

- [Top Agrar](#)
- [Fruchthandel](#)
- [Fruchtportal](#)
- [Lebensmittel Zeitung](#) – Το σημαντικότερο έντυπο και ιστότοπος για την αγορά τροφίμων της Γερμανίας

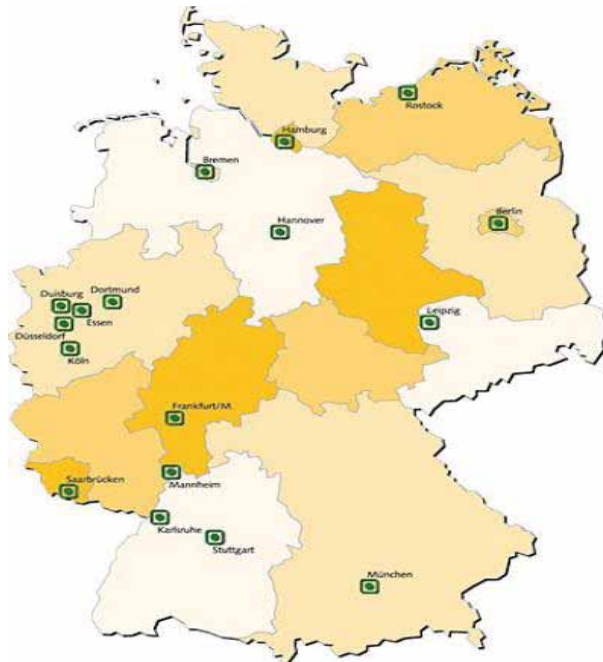
Χρήσιμες ηλ. διευθύνσεις αγορών φρούτων / λαχανικών

Κεντρικές αγορές

- [Γερμανική Ένωση Κεντρικών Αγορών](#)

Για αναλυτικά στοιχεία των εν λόγω κεντρικών αγορών καθώς και αναλυτικά στοιχεία σε σχέση με τη δραστηριότητά τους, βλ.:

http://grossmaerkte.org/pdf_presse/gfiguide_d_web.pdf

- [Κεντρική αγορά Βερολίνου](#)

Για πλήρη λίστα των εταιρειών που φιλοξενεί η κεντρική αγορά, βλ.

https://www.berliner-grossmarkt-gmbh.de/dt/firmensuche_dt.asp?site=haendlersuche&suchart=kategoriengruppe

Εταιρείες διαχείρισης λαϊκών αγορών (Βερολίνο – Βρανδεμβούργο)

- [Diemarktplaner](#) – Παραγωγοί / περίπτερα: Βλ. πτυσσόμενη επιλογή «Händler»
- [Rainer Perske](#) – [Κατάλογος αγορών εταιρείας και στοιχεία επικοινωνίας](#)
- [Boxhagenerplatz](#)
- [Burdack Märkte](#)
- [Chamissoplatz](#) (βιολογικά)
- [BBM Märkte](#) – [Κατάλογος αγορών εταιρείας και στοιχεία επικοινωνίας](#)

Αναλυτικός κατάλογος ανοιχτών αγορών βιολογικών προϊόντων (Ökomärkte) στο Βερολίνο είναι διαθέσιμος στην ηλ. διεύθυνση: <https://www.wochenmarkt-deutschland.de/maerkte/berlin/oekomaerkte-in-berlin/>.

Οι τρεις μεγαλύτεροι διανομείς φρούτων στη Γερμανία (στοιχεία Euromonitor 2021)

- [Cobana Fruchtring GmbH & Co KG](https://www.cobana.com/kontakt/) - Στοιχεία επικοινωνίας:
<https://www.cobana.com/kontakt/>
- EDEKA Fruchtkontor – Στοιχεία επικοινωνίας:
<https://verbund.edeka/unternehmen/eigenmarken-produktion/produktion/edeka-fruchtkontor/>
- [Greenyard Fresh Germany GmbH](https://www.greenyardfresh.de/Standorte) – Στοιχεία επικοινωνίας:
<https://www.greenyardfresh.de/Standorte>